

Jonker, Kuijt en Mandersloot: Scherpenzeelse elektronicaspecialisten.

Bijna zestig jaar geleden was de eerste televisie-uitzending in Nederland te zien. Hoewel in die tijd slechts een enkeling in het bezit was van een 'beeldradio' konden Scherpenzeelers zich in het begin van de jaren vijftig vergapen aan televisiebeelden voor de etalage van de winkel van radiohandelaar Evert Kuijt. Voor elektrische apparaten en installaties kon je sinds 1930 ook bij Gerrit Jonker terecht. Reparaties aan elektrische toestellen werden door Kuijt en Jonker meestal eigenhandig uitgevoerd. Oud-Scherpenzeel blik terug in de tijd en vertelt over de geschiedenis van Scherpenzeelse elektronicaspecialisten.

In 1925 kunnen de inwoners van Scherpenzeel aan de vooravond van de verkiezingen in de Eierhal tijdens een radioavond tegen geringe betaling luisteren naar een lezing van minister Colijn, die hier in 1922 zelfs in hoogsteigen persoon een toespraak heeft gehouden. Voor deze avond heeft de heer Buddingh een radio-ontvangsttoestel geplaatst. Kort hierna wordt aan Bernard Renes vergunning verleend voor het exploiteren van een Radio-Centrale en het aanbrengen van bedrading aan en langs gemeente-eigendommen. Voor elke aansluiting betaalt Renes 1 gulden, terwijl daarna jaarlijks 25 cent per abonnement aan de gemeente Scherpenzeel moet worden voldaan. Renes verzorgt voor vijftien gulden een aansluiting op de Radio-Centrale en abonnees betalen hem 50 cent per week. Dat is goedkoper dan het aanschaffen van een eigen radio-ontvangsttoestel, dat aanvankelijk minimaal honderddertig gulden kost. Willem van Loon heeft aan de Stationsweg een radiohandel waar hij ook Factotum stofzuigers en lampen verkoopt en zelfs rijwielhandelaar Schuur ziet kennelijk brood in de verkoop van radiotoestellen, waarmee hij in 1927 adverteert.

Situatie voor 1953.

Op 25-jarige leeftijd neemt Gerrit Jonker in 1930 de zaak in *Radio en Electriciteit* aan de Stationsweg van Willem van Loon over. Als zoon van een klokkenmaker uit Apeldoorn begint hij op Stationsweg B 57 (nu nummer 403) vanuit zijn woonhuis een eigen bedrijf. Het is de tijd waarin het buitengebied van Scherpenzeel wordt aangesloten op elektriciteit. Ondanks de crisis is er voldoende werk. Jonker verkoopt en repareert radio's met 3, 4 en 8 buizen (lampen). In de oorlog heeft Gerrit Jonker zich verdienstelijk gemaakt in het verzet en heeft hij op boerderij Breehoef van boer Gerritsen

ondergedoken gezeten. Zijn echtgenote, Hendrika Johanna Jonker-de Bruin, bezorgt daar regelmatig in het geheim het verzetsblad Trouw, dat ze in een melkbus verstopt.

Winkel van Jonker 1953

Winkel van Jonker 1963

Op een dag is ze ternauwernood aan arrestatie ontkomen bij controle door de Duitsers die gelukkig niet in de melkbus hebben gekeken achter op haar fiets. Pas in 1980 heeft Gerrit Jonker voor zijn verdiensten in het verzet het verzetskruis ontvangen. Jonker heeft zich ook voor de Scherpenzeelse gemeenschap ingezet als bestuurslid van de winkeliersvereniging, de Oranjevereniging en als gemeenteraadslid. Na de oorlog is er weer volop werk en heeft Jonker vijf personeelsleden voor installatiewerkzaamheden. Zoon Hennie treedt midden jaren vijftig bij zijn vader in dienst en zoon Erik doet hetzelfde in 1964. In 1953 koopt Jonker een woonhuis met erker in de Dorpsstraat dat hij tot winkel verbouwt en waar hij met zijn gezin gaat wonen. Het erker wordt omstreeks 1960 verwijderd. Jonker en zijn echtgenote wisselen elkaar af bij het helpen van de klanten in de winkel. Vanaf 1971 neemt Joke Vermeulen de winkelverkoop voor haar rekening. Enkele jaren later, in 1974, wordt de winkelruimte uitgebreid en ook het magazijn wordt aanzienlijk vergroot. Het aanbod in de winkel bestaat vooral uit bruigoed, kleine elektrische apparaten voor huishoudelijk gebruik, gloeilampen en installatiemateriaal. Advies en service staan hoog in het vaandel. Als klanten door kortsluiting zonder elektriciteit zitten en geen zekeringen (stoppen) meer in voorraad hebben, dan kunnen ze op elk moment van de dag en week bij Gerrit Jonker terecht, ook op zondag. Geluk bij een ongeluk is dan dat er op zondag niet betaald hoeft te worden en er later ook geen rekening volgt.

Links G.Jonker, rechts mevrouw Jonker, Joke Vermeulen en burgemeester Heij.

In 1978 gaat Gerrit Jonker met pensioen en gaat Hennie Jonker zelfstandig verder met het installatiewerk, terwijl Erik zich richt op de winkel en zich toelegt op het maken van videoreportages en promotiefilms voor bedrijven en andere opdrachtgevers. Ook allerlei plaatselijke activiteiten zijn door Erik op video vastgelegd. De vernieuwingen op het gebied van de elektronica volgen elkaar snel op: kleurentelevisie, teletekst en stereo. Voor veel consumenten is elke verandering weer aanleiding om het nieuwe product te kopen. In de jaren tachtig komt legale zendapparatuur op de markt, de 27 MC 'bakkies'. Zendamateurs en vrachtwagenchauffeurs komen in groten getale naar de winkel van Jonker om deze apparatuur aan te schaffen. In het jaar dat Gerrit Jonker overlijdt, in 1999, besluiten Joke en Erik Jonker vanwege de toegenomen concurrentie van o.a. grootwinkelbedrijven de zaak met pijn in het hart te sluiten.

Evert Kuijt

Juffrouw Kuijt

Evert Kuijt (1909) uit Barneveld neemt in 1934 de zaak van Bernard Renes over. Hij begint een winkel in elektrische apparaten aan het Oosteinde (nu Dorpsstraat) en verzorgt ook de aanleg van licht- en

krachtinstallaties. Kort hierna trouwt Evert met Berendina Schreuder uit Lunteren. Het echtpaar krijgt twee kinderen: Steven die slechts drie weken oud is geworden en dochter Wijmpje die in 1945 is geboren. Installatiemateriaal vervoert Kuijt eerst op zijn DKW motor. Bij het installatiewerk wordt hij lange tijd geholpen door Sjors Hoevens en begin jaren vijftig ook enige tijd door Arie van den Berg. Als zijn goede vriend Frans Veldhuizen, eigenaar van 't Zwaantje, komt te overlijden wordt Evert Kuijt voogd van zijn zoon Hennie, die eerst bij Kuijt heeft gewerkt om daarna uitbater van de horecagelegenheid te worden. Wanneer de televisie begin jaren vijftig op de markt komt, zet Kuijt een toestel in de etalage waar menig Scherpenzeeler voor 't eerst kennismakt met het nieuwe fenomeen. Bij populaire uitzendingen als voetbalwedstrijden is het druk voor de winkel van Kuijt. Bekende televisiemerken zijn in die periode Philips en Loewe Opta. Op woensdagmiddagen zit de huiskamer vol met Scherpenzeelse kinderen die naar het kinderprogramma Dapperen Dodo komen kijken.

Winkel van Kuijt, 1960.

Het eerste televisietoestel verkoopt Kuijt aan Hennie Veldhuizen die 't voor zijn klanten in zijn café plaatst. Jonker verkoopt ook tv's en verkoopt zijn eerste toestel aan de eigenaar van De Witte Holevoet. Een gemiddeld televisietoestel kost midden jaren vijftig ongeveer 800 gulden. Repareren van elektrische apparaten doet Kuijt in huis en in de werkplaats. Om de televisie goed te kunnen afstellen zet Kuijt een spiegel voor de beeldbuis, zodat hij het beeld kan zien terwijl hij aan de achterkant aan het toestel sleutelt. Ook repareert hij apparaten thuis bij zijn klanten waar hij ook als ze niet aanwezig zijn altijd wel weet binnen te komen. Eens gebeurt het dat Evert een nieuwe centrifuge bij een 'klant' aan het uitpakken is. Als de eigenaar thuis komt vraagt hij zich af waaraan hij dit cadeau te danken heeft. Kuijt is op het verkeerde adres en heeft de sleutel onder de vuilnisbak gevonden om binnen te komen. Wel het goede huisnummer, maar de verkeerde straat. Kuijt staat dag en nacht klaar voor zijn klanten. Als de broedmachine bij Blanken het op zondagmorgen laat afweten, wordt Evert Kuijt gewekt door het geluid van steentjes die tegen het raam gegooid worden. Juffrouw Kuijt, zoals de echtgenote van Evert in Scherpenzeel wordt genoemd, bestiert de winkel en

zorgt voor de inkoop van lampen en onderdelen, die ze altijd in Amsterdam haalt, waar ze met bus en trein naartoe reist. Van nieuwe artikelen koopt ze vaak reserveonderdelen die ze op de vliering thuis opslaat waardoor deze uitpuilt van alle materialen. Naast radio's en tv's worden allerlei elektrische apparaten verkocht en een uitgebreid scala van lampen hangt aan het plafond van de winkel. Verlengsnoeren worden desgewenst op maat gemaakt. Klanten worden zonder toezicht in de winkel achtergelaten als juffrouw Kuijt naar de vliering gaat om het gewenste onderdeel te zoeken. Vanwege drukke werkzaamheden in de winkel heeft familie Kuijt als huishoudelijke hulp Ger in dienst. Begin jaren zeventig wordt Evert Kuijt ernstig ziek en wordt de winkel gesloten. Evert overlijdt in 1973 op 64-jarige leeftijd.

Vlnr: Timo Pedron, Wendy Mandersloot, Wil Mandersloot, Jaap Mandersloot en Els Schoonhoven.

Henk en Wil Mandersloot openen in 1964 aan het Oosteinde een elektronikawinkel waarin zij lampen, bruin- en witgoed verkopen. Mandersloot is ook installateur van elektrische installaties. In het bedrijf werken later zoon Jaap en dochter Wendy mee en is Els Schoonhoven jarenlang een vertrouwd medewerkster. Verschillende verbouwingen en uitbreidingen zorgen ervoor dat de winkel uitgroeit tot een grote, moderne elektronikawinkel. Midden jaren negentig neemt Jaap het bedrijf van zijn ouders over, die daarna nog actief in de zaak blijven. Als Henk wegens gezondheidsredenen niet langer meer behulpzaam kan zijn, besluit Jaap in 2005 de winkel te sluiten, maar gaat hij tot op de dag van vandaag verder met het installatiewerk, zij het sinds enige tijd niet meer in Scherpenzeel.